

DET GJÆRER I ØSTERRIKE.

For vel et år siden besluttet de britiske, amerikanske og russiske utenriksministre at Østerrike skulle gjenopprettes som selvstendig stat. Samtidig slo man fast at landets framtidige stilling i stor utstrekning vil avhenge av hvilken innsats folket selv gjør for sin befrielse. Nå trenger de allierte armene fra 3 kenter mot Østerrike, og i de siste ukene er østerrikerne gjentatte ganger blitt oppfordret til å yte sitt bidrag til befrielsen. Oppropene fra de allierte er blitt hørt; den "grønne arm" av desertører vokser stadig, og motstanden mot SS-patrullene blir stadig heftigere. Arbeidere som rammes av den göbbelske total mobilisering, forlater fabrikkene og sluttar seg til partisanstyrkene, ofte sammen med utenlandske arbeidere. Partisanene i Kärnten og Steiermark, går i stigende utstrekning sammen med Tilles partisaner, mens de i Tirol har kontakt med den italienske geriljaen. Også sabotasjen blir stadig mer omfattende. De tyske SS- og Gestapoavdelingene i Østerrike er blitt betydelig forsterket, rustningsindustriene og trafikkutepunktene er besatt med sterke troppstyrker, terroren vokser - men bare med det resultat at motstandsgrupenes propaganda blir desto mer effektiv.

Man må imidlertid være klar over at motstandsbevegelsen i Østerrike kjemper under ugunstigere forhold enn i andre land. I de land som ble slått ned under krigen, lyktes det patriotene å gjemme unna betydelige mengder våpen, og vel utdannede offiserer og soldater kunne danne kjernen i den illegale militærorganisasjon. Men da Hitler i 1938 erobret Østerrike uten motstand, fant all militær utrustning i hendene på tyskerne, og motstandsbevegelsen har derfor lite våpen til disposisjon. Størstedelen av den mannlige befolkning i våpenfør alder befinner seg dessuten langt fra hjemlandet, i Polen, Danmark, Norge o.s.v. Motstandsbevegelsen har også et stort antall quislinger å kjempe med, for selv om flertallet av folket er klart antifasistisk regner en at det fremdeles finnes omkring 10% nasister. Og storparten av dem er ikke ved fronter, men utgjør en del av Gestapo og partiapparatet i hjemlandet.

Motstandsbevegelsen har også politiske vanskeligheter som må overvinnes. Bortsett fra arbeiderpartiene befant partiene seg i oppløsning allerede før okkupasjonen og var ofte blitt sterkt kompromittert under den fascistiske perioden 1934-36, og har derfor ikke kunnet bety noen sterk støtte for den nasjonale befrielseskampen. Den katolske kirke har også i Østerrike fulgt andre og mindre anerkjennelsesverdige veier enn i Bayern og Vest-Tyskland, mens derimot universiteter og høyskoler derimot de viktigste motstandscentrene helt til Göbbels stengte dem. Det faktum gjenstår imidlertid at det hovedsakelig er industriarbeiderne som rekrutterer partisangrupper, og at ledelsen av motstandsbevegelsen i større utstrekning enn i andre land ligger i hendene på arbeiderbevegelsen.

Ende en kompliserende faktor gjør seg gjeldende i Østerrike her ennå ikke noe politisk sentrum i utlandet som er merkjent av de allierte. Det skyldes bl.a. at den politiske emigrasjon fra Østerrike er meget liten, men likevel finnes det i London to østerrikske grupperinger som rivaliserer. Bakgrunnen for splittelsen er meget komplisert. En meningsforskjell har bl.a. gjort seg gjeldende når det gjelder samarbeidet med nå antifasistiske "Heimwehr"-folk. Forøvrig er den såkalte representasjonskomitéen den oppfatning at det bør skapes en østerriksk komité hvor alle potensielle krefter i det kommende Østerrike blir våre likeverdige representert, mens man på kommunistisk hold legger hovedvekten på emigrasjonsforeningen.

I den politiske diskusjonen blant de allierte har det flere ganger dukket opp planer om en ny forening av Østerrike og Ungarn for å sikre den

nasjonale og økonomiske likevekt i Sørøst-Europa, og det påstås at man på russisk hold ikke har noe å innvende mot en slik plan. Otto av Habsburg har i de siste årene utfoldet stor aktivitet, men enhver tro på en restaurering av Habsburgmonarkiet synes nå å være forsvunnet. Det ville da også være en kross utfordring mot det østerrikske folk og dessuten gjøre ethvert mellomstatlig samarbeid i Sørøst-Europa umulig. På offisielt tsjekslovensk hold tok man kraftig avstand fra planen, men stilte seg samtidig velvillig til tanken om et nært samarbeid med en østerriksk demokratisk republikk. Om en østerriksk-ungarsk samarbeidsløsning likevel kan komme i stand, vil avhenge av en rekke faktorer, bl.a. den politiske utvikling i Ungarn.

HÅR HIRDEN SER RØDT.

Hirten har hatt det brutalt i Nordmarka den siste tiden. Ild Tryvannsstua som sentrum driver den (særlig småhunden) kleppjakt på islendere - som de av en eller annen grunn kaller "jössinguni former" - røde nisseluer, og overhodet alle klesplagg med rødt i. Nest går det naturligvis utover skoleungdommen, det er vel heller ikke en tilfeldighet at skoleferien er valgt som jakttid. Klesresjoneringen, enn si kulde, spiller ingen som helst rolle. Med geværer og revolvere i guttenevne kommanderes det "av med uniformen"! Men må dra av seg genserne sine og gå hjem i den tynde skjorten de har under. Andre må ta av seg støvlene for å bli frostjålet sokkene sine. Luer, skjørt og vatter kjøpes i mengdevis.

Søndag kom det til regulært slagsmål i Tryvannskleiva. Småhunden talte nok ikke opposisjon og det ble skutt. Først skjøt de med treproppar, og mange ble skamslått. Det varte imidlertid ikke lenge før de også begynte å skyte med skjøtt. En mann fikk en kule gjennom øret, en annen ble styrt avrødt i benet. Al ingen ble alvorlig sårer er et under, det ble skutt villt. På Tryvannsstuas toalett var det proppfullt av vettskremte unge piker som hadde sterget seg inne. At forbittelsen overalt er stor er selvsagt.

NORSKE PATRIOTERS FORBUND.

Norske flyktninger i Sverige har dannet en sammenslutning som de har kalt "Norske patrioters forbund". Formannen Kristian Kulstad og viseformannen dosent Albert Brock-Utne har sendt ut en redegjørelse, som går ut på at blandt de mange tusen medlemmer finnes alle tidligere politiske partier representert: høyre, venstre, bondeparti, sosialdemokrat, kommunister og partiløse. "De hovedsaken nå er å samle kreftene til en aktiv innsats mente initiativtakerne at man ikke hadde rett til å nekte noen aktiv gruppe adgang til forbundet".

Det gjøres videre rede for at av styrets 3 medlemmer er en kommunist. De fleste medlemmer har spilt en meget aktiv og modig rolle på den norske hjemmefront. Flere av styrets medlemmer er uenig i det kommunistiske system og den ene av de to initiativtakerne, (viseformannen Brock-Utne) har i den svenske arbeidsgiverforenings årbok for 1944 tatt avgjørt avstand fra det kommunistiske samfundssystem. Den annen initiativtaker Kulstad, er sosialdemokrat. Alle styrets og forbundets medlemmer har erklært seg enig i at kampen mot nasismen må drives mest mulig aktivt og at grunnloven ugyldigert må gjennomføres etter krigen. Dette felles program binder medlemmene sammen til felles innsats, heter det. Grunnen til et forbund ble stiftet er, opplyses det, kunnskapen om den historiske erfaring, at det pleier å oppstå diktaturer etter store kriger. For å hindre diktatur må folket fylles av en aktiv kampbegeistring mot diktatur og for demokrati. Forbundet avviser at det er en opposisjonsbevegelse mot regjeringen i London.

"Hva har resultatet i natt? Med hensikt til å gi en norsk regjering og konsekvent tatt disse på gjenom den norske minister i Stockholm, i forbundets tidsskrift blir det gang på gang pointert at vi stiller oss lojale ovenfor den norske regjering." "Kongen, kronprinsen og den norske regjering i London er de norske patrioters ledere og disse ledere er utnevnt på lovlig demokratisk måte." - Samtidig gjør forbundet nærings på at skulle en annen regjering tilrive seg makten på uiovlig måte vil ikke forbundet være lojal mot den. Forbundet nevner til slutt at det har ansett det som sin plikt å øve saklig kritikk mot byråkratisk villkårlighet; ved det kan feilene rettes og eventuell misnøye få et sunt utløp i fri diskusjon. Saklig kritikk er etter forbundets mening en av de mest effektive forholdsregler mot diktatur.

Redegjørelsen går til slutt ut på at tilstrømningen av medlemmer i den siste tid har vært så stor at det er meget som tyder på at forbundet om kort tid vil ha det overveidende flertall av norske emigranter som aktive medlemmer.

Forbundets tidsskrift "Norge" er kommet med sitt første nummer. Dets slagord er: Aktiv kamp! Vakt om konstitusjonen! I følge tidsskriftet er Norges Grunnlov forbundets fremste politiske programskrift. I den første leder behandles partisanvirksomheten: "Alle patrioter er enig i en øket kampinnsats". Tidsskriftet inneholder også en lang artikkel om ytringsfriheten.

Hvis dette forbund og dets tidsskrift ledes klokt kan det gjøre meget godt og sende nordmenn i kampen for frihet og demokrati. Men det må hele tiden tas tilbørlig hensyn til at både hjemmefronten og de norske myndigheter i utlandet arbeider under vanskelige forhold og voldsomt press. Unødig kritikk kan skape bitterhet. Så både nazister og quislinger vil hurtig nytte ut en hver splid.

FLYANGREPET MOT VIKTORIA TERRASSE.

En innsender skriver: Det er ingen tvil om at Viktoria Terrasse kunne utslottes. En større avdeling av bombefly kunne ha født badienes høyborg bort sammen med en god del av nabolaget. Det er heller ingen tvil om fordelene ved at Gestapo, arkiver og torturretskaper sammen med endel av de djøvelske herrene selv ville vært blåst bort. Det er bare et spørsmål om hvor meget vi ville ha ofret på det, - hvor meget vi som sivilbefolkning ville vært villig til å bære. Det hele blir således en interesseavveining. Interesseavveiningen mellom sivilbefolkningens ofre og fordelene ved å utslutte Viktoria Terrasse er foretatt av den norske overkommando, i det vi ser bort fra spørsmålet om eventuelle tap av allierte bombefly, selv om disse i høy grad trenges til det felles kampet: - å slå tyskerne i Tyskland. - Viktoria Terrasse er først og fremst et norsk krigsmål. Under interesseavveining ble hensynet til sivilbefolkningen det største, færrest mulige bomber - færrest mulige liv. Men med et mindre antall bomber følger også nødvendigvis en mindre sjans til et fullgodt resultat. Hvor store sjansene til fullgodt resultat denne gangen har vært er det umulig for en usakkyndig å uttale seg om, men et visst bedømmelsesgrunnlag har vi ved å betrakte bombenedslagene 15 - 20 meter fra målets sentrum. En pekepinn har vi også i de resultater som er oppnådd i Frankrike, Belgia og Danmark.

Andre uttalelser: Det er nå over en uke siden angrepet på Oslo fant sted og til dato er de tyske eller norske myndigheter ikke oppgitt grunnen til at bombene falt samtidig med forvarsel og flyalarm. "Vornemakta" og tyskerne fikk sin private alarm 6 minutter før flyene paserte Sandefjord og kom seg selvfølgelig i sikkerhet. De norske er det jo ikke så farlig med. Det går hardnakkede rykter om at luftvarslingsstasjonen i Astoriagården hadde fest og var fulle så de gad ikke bry seg med å slå alarm.

I Aftenposten lørdag 6. ds. står det på første side en deilig historie om en tysker som reddet to barn som lekte i Slottsparken. Tyskeren ble drept men barna reddet. Øyenvitnet forteller først nå at han så en tysker gripe to barn og dekke dem med sin kropp og barnas loketribelbør sto igjen alene og forlatt på kanten av bombekrateret. Tenk, øyenvitnet så det hele og tenkte ikke på egen sikkerhet. Da angrepet var over, kröp antagelig barna fram under liket og gikk hjem, men glemte trillebøren. "Avisendene" i Aftenposten begynner å bli riktig fete nå.

Tyskerne sperrer alltid av store områder etter bombing. Også denne gang har tyskerne benyttet seg av anledningen til å stjele både verdisaker og bekledningsgjenstander. Den slags er ikke langt fra organisert tikrøveri.

Vestfronten. De allierte behersker nå 15 km av tyskernes forsyningsvei La Roscha - St. Vith og står 3 km fra La Roscha. Etter at denne vei er brutt kan von Rundstedt ikke lenger opprettholde en sammenhengende front i Ardennen. Østbredden av elva Ourthe er ryddet og landsbyen Bonnerue er på allierte hender. Det tyske bruhodet N for Strassbourg er skrumpt inn. På S-siden av Strassbourg har britiske styrker angrepet tyske tanks. Tyskerne er stanset 25 km fra Strassbourg. - Montgomery har uttalt til korrespondenter at slaget om Ardennene er på ingen måte over; meget står igjen, men von Rundstedt må nå langsomt men sikkert trekke seg tilbake. Han har tapt initiativet. I Nederland er det tyske bruhodet over Maas ødelagt. Bruhodet var ikke stort, men tyskerne kunne derfra skyte i tre retninger.

Flyangrep. 700 amerikanske bombefly har angrepet kommunikasjonslinjene til Saar- og Ardennenfronten. Skiftetomter i Frankfurt er angrepet. Det var ingen motstand fra Luftwaffe. Amerikanske fly fra Italia har angrepet mål i Linz, Klagenfurt og Graz. Til tross for det dårlige vær har RAF vært ute hver natt og tre dager. - Britiske bombefly har satt i brand to lasteskip i Lysefjord. - Lette norske sjøstridskrefter har angrepet en tysk konvoi på tre forsyningskip N for Bergen. Et av skipene ble senket, et annet var synkende da skipene fjernet seg. Likeledes ble en minesveiper truffet.

Østfronten. Russene slo onsdag tilbake tyske angrep N for Budapest. Heftige kamper raser omkring Esztergom. Tyskerne har ingen framgang i dette område. N for Donau er russene nådd til et punkt 12 km fra Komarom som er utgangspunktet for den tyske undsetningsarmen. I Budapest har russerne stormet 130 bygninger til og holder nå nesten halvparten av byen. Riksdagsbygningen og børsen ble stormet så hurtig at tyskerne ikke rakk å sprengte bygningene i luften. Moskva melder at garnisonen i Budapest har mistet 50.000 i falne, fanger og sårede.

Italia. Høy sne hindrer operasjonene. Det er bare patruljevirkosmhet på ski og i hvite drakter. Det er ingen forandring i stillingen hverken for 5. eller 8. armé.

Hellas. Britiske styrker har besatt Theben. En korrespondent skriver at britiske styrker har ryddet hele området omkring Athen. Regjeringen oppfordrer innbyggerne til å vende tilbake til sitt normale virke.

Østen. Amerikanske kjernefesteringer har angrepet Tokio og Formosa. Middelsstore fly fra hangarskip har angrepet mål på Luzon. I Burma har 14. britisk armé tatt Shevebo, et viktig punkt på veien til Mandalay. Daily Mail uttaler at operasjonene i Europa overskygger begivenhetene i Østen, men man skal ikke glemme at halvparten av Burma er gjenerobret.

London. En delegasjon fra Parlamentet skal i år besøke Moskva. Det er åpnet en kongress som skal behandle sjöfolkernes kår.

Brüssel. Det er opprettet en rådgivende komite med representanter fra alle motstandsgrupper.

Prinsesse Astrid døpta i dag en tankbåt "Finnmark" i Chester i Pennsylvania. Det er den 6. tankbåt som er overført til den norske marine.

PRESSEKLIPP.

New York Times skriver: Krigen kommer i første rekke. På mange held i de forenede stater trodde man før invasjonen begynte at en bølge av velstand skulle skylle over de befriete land etter hvert som de allierte armeer rykket fram. Desværre har det ikke gått sånn.

Man kunne heller ikke vente det. Senest i denne uke har man påpekt i Washington at de militære krav på gå foran de sivile selv når det gjelder gjenoppbygningen. Sisilien kan ikke få hestesko, Nederland kan ikke få pumper og Hellas kan ikke få fiskeredsaker for krigens mekter har fått sitt. Krigen har fortrinnsrett både i fabrikkene og ombord i transportfartøyene. Noen annen utvei finnes ikke.

Det er uhyggelig vanskelig å bestemme seg for noe sånt, men også for de sultne og frysende folk er det den allierte seier som kommer i første rekke. Uten den ville de ikke ha annet å se fram til enn slaveri og savn. Hvis de tunge kanoner påskynder det nazistiske verdensnederlag, da er de viktigere enn de pumper som kan få bort vannet fra Nederlands oversvømmede marker eller de redskaper som de egeiske fiskere behøver for å drive sin næring.